

بانک گشایش کننده و بانک تعیین شده، اختیارات و وظایف

(قسمت دوم و پایانی)

◆ مجید بیات، کارشناس ارزی مدیریت امور بین الملل بانک

در خصوص ابلاغ و یا عدم ابلاغ اعتبار واصله تصمیم گیری نماید، در حقیقت این امر یکی از اختیارات بارز بانک تعیین شده می باشد. چنانچه بانک تعیین شده بر ابلاغ اعتبار به ذینفع اهتمام نماید، می بایست نسبت به تعیین اصالت ظاهری اعتبار اسنادی واصله اقدام نموده و پس از آنکه از اصالت ظاهری اعتبار اسنادی واصله قانع شد، مراتب را به ذینفع اعتبار ابلاغ نماید. در صورتی که بانک تعیین شده از اصالت اعتبار قانع نشد می بایست بدون درنگ مراتب را به بانک گشاینده اعتبار اطلاع دهد، با این وجود، چنانچه بانک تعیین شده بخواهد نسبت به ابلاغ اعتبار و یا اصلاحیه (های) واصله به ذینفع اقدام نماید، می بایست ضمن اعلام عدم ائقناع خود از اصالت اعتبار واصله به بانک گشاینده اعتبار، مراتب مذکور را به اطلاع ذینفع اعتبار نیز برساند.

چنانچه بانک تعیین شده از اصالت اعتبار واصله قانع گردد و متعاقب آن اعتبار را به ذینفع اعتبار ابلاغ نماید، می بایست وصول و ابلاغ اعتبار را به بانک گشایش کننده اطلاع دهد.

۲-۲- وصول و بررسی و ایفا تعهد پرداخت از سوی

بانک تعیین شده

انجام عملیات مرتبط با وصول اسناد اعتبار و ایفا تعهد پرداخت دیداری، مدت دار و یا قبولی و پرداخت بروات موضوع اعتبار اسنادی به نیابت از بانک گشاینده و یا خرید تعهد پرداخت اعتبارات دیداری و مدت دار قابل معامله از سوی بانک تعیین شده کاملاً اختیاری می باشد و انجام

-وظایف و اختیارات بانک تعیین شده (NOMINATED BANK):

بنابر تعریف مندرج در ذیل ماده ۲ از مقررات KUCP600، بانک تعیین شده، عبارتست از بانکی که انجام عملیات اعتبار اسنادی گشایش شده در آن بانک و یا هر بانک دیگر، در صورتیکه اعتبار قابل استفاده در هر بانک (ANY BANK) باشد، امکانپذیر می باشد.

به عبارت دیگر، بانک تعیین شده بانکی است که از سوی بانک گشاینده انتخاب می گردد تا ذینفع بتواند اسناد مشروط شده در اعتبار را به آن بانک ارایه داده و متقابلاً، تعهد پرداخت اعتبار نیز از سوی آن بانک قابل استیفا باشد و در صورتی که در شرایط اعتبار عبارت ANY BANK درج شده باشد هر بانکی امکان انجام عملیات موصوف را دارد. پذیرش انجام عملیات ابلاغ، وصول، بررسی و ارسال و ایفا تعهد پرداخت اعتبار اسنادی از سوی بانک تعیین شده کاملاً اختیاری بوده و این حق برای "بانک تعیین شده" محفوظ می باشد که مسوولیت عملیات موصوف (در صورت تفویض اختیار از سوی بانک گشاینده) را متقبل بشود یا نشود و یا به انتخاب خود بخشی از آنرا تقبل نماید. توضیح اینکه ممکن است بانک تعیین شده صرفاً به ابلاغ اعتبار اهتمام نماید و یا ابلاغ اعتبار، وصول، بررسی و ارسال اسناد را انجام دهد و یا اینکه تمام عملیات اعتبار اسنادی را به نیابت از بانک گشاینده اجرا نماید.

۲-۱- ابلاغ اعتبار از سوی بانک تعیین شده

بانک تعیین شده در نقش بانک ابلاغ کننده می بایست

◆ بانک تعیین شده بانکی است که از سوی بانک گشاینده انتخاب میگردد تا ذینفع بتواند اسناد مشروط شده در اعتبار را به آن بانک ارائه داده و متقابلاً، تعهد پرداخت اعتبار نیز از سوی آن بانک قابل استیفا باشد

توسعه صادرا

◆ حدود اختیارات و وظایف بانک تعیین شده از سوی بانک گشاینده در شرایط اعتبار لحاظ می‌گردد اما این بانک تعیین شده است که انتخاب می‌کند چه بخشی از این اختیارات و وظایف را بر عهده بگیرد و یا از پذیرش آن امتناع ورزد

بعضاً، مشاهده می‌گردد که بانک تعیین شده به رغم ادعای قبلی خود مبنی بر بررسی، ایفا تعهد پرداخت و یا خرید تعهد پرداخت اعتبارات دیداری و مدت‌دار قابل معامله، از این امر امتناع می‌ورزد و حتی بروات قبولی نویسی شده برعهده خود و یا تعهد پرداخت مدت‌دار پذیرفته شده از سوی خود را نیز در سررسید مورد نظر پرداخت نمی‌کند. در این شرایط بازم مدت‌دار ماده ۷ و ۸ از مقررات UCP600، بانک گشاینده اعتبار و یا بانک تاییدکننده (در صورت وجود) بنابر تعهد قطعی و غیرقابل برگشت خود ملزم به ایفا تعهدات مربوطه بوده و بانک تعیین شده با انجام این خلف وعده باعث تنزل اعتبار خود در نزد ذینفع اعتبار اسنادی شده است و چه بسا بنابر قوانین جاری سایر کشورها این امکان برای ذینفع وجود داشته باشد که خارج از چارچوب اعتبار اسنادی، از بانک مذکور ادعای خسارت نماید. از طرف دیگر، چنانچه ذینفع اعتبار بخواهد بانک تعیین شده را نادیده بگیرد و اسناد خود را بطور مستقیم و یا از طریق بانک دیگری به بانک گشاینده ارایه دهد. این وظیفه بانک گشاینده است که مراتب را به اطلاع بانک تعیین شده (یعنی وکیل خود) برساند و تحت دو رویه ذیل الذکر نسبت

عملیات ابلاغ اعتبار، وصول و بررسی اسناد مشروط شده در اعتبار و ارسال اسناد به بانک گشاینده در ارتباط با ایفا تعهدات پرداخت‌های موصوف، هیچگونه تعهدی بر بانک تعیین شده تحمیل نمی‌نماید، مگر اینکه از قبل موافقت خود را مبنی بر پذیرش تعهدات مذکور، به اطلاع ذینفع رسانده باشد و یا اینکه بانک تعیین شده نقش بانک تاییدکننده را نیز در جریان عملیات اعتبار اسنادی بر عهده گرفته باشد. پرسش‌های مطروحه در این قسمت اینست که اختیارات بانک تعیین شده در ارتباط با عملیات اعتبار اسنادی تا چه حدی می‌باشد و آیا این اختیارات وظایفی بدنبال دارد؟ آیا بانک تعیین شده می‌تواند از ایفا وظایف خود شانه خالی کند؟ چنانچه بانک تعیین شده از سوی ذینفع کنار گذاشته شود و یا ارایه اسناد بطور مستقیم از سوی ذینفع و یا از طریق بانک دیگری انجام پذیرد، آنگاه وظیفه بانک گشاینده چیست؟

در پاسخ به سوالات فوق‌الاشاره بایستی مجدداً به مواد ۷، ۹، ۱۳، ۱۵ و ۱۶ از مجموعه مقررات UCP600 اشاره نموده و با توجه به مندرجات مواد فوق‌الذکر به ارایه پاسخ دقیق پردازیم.

بانک گشاینده اعتبار با درج شرایط مورد نظر در اعتبار نسبت به تعیین اختیارات بانک تعیین شده در ارتباط با وصول اسناد حمل و ایفا تعهد پرداخت مربوطه اقدام می‌نماید و در مقابل بانک تعیین شده نیز بنابر شرایط مندرج در اعتبار واصله، بالاخص نحوه پرداخت اعتبار می‌تواند محدوده اختیارات و وظایف محوله و پذیرفته شده را تعیین را اجرا نماید. البته همانطور که در بالا اشاره شد حدود اختیارات و وظایف بانک تعیین شده از سوی بانک گشاینده در شرایط اعتبار لحاظ می‌گردد اما این بانک تعیین شده است که انتخاب می‌کند چه بخشی از این اختیارات و وظایف را برعهده بگیرد و یا از پذیرش آن امتناع ورزد.

بانک تعیین شده پس از ابلاغ اعتبار به ذینفع و اعلام پذیرش ایفا تعهد پرداخت اعتبار در مقابل وصول اسناد مطابق با شرایط اعتبار، خود را بطور کامل، درگیر با عملیات اعتبار اسنادی می‌نماید و این حق را به ذینفع اعطاء می‌کند که در مقابل ارایه اسناد مطابق با شرایط اعتبار نسبت به مطالبه ایفا تعهد پرداخت و یا خرید تعهد پرداخت اعتبارات دیداری و مدت‌دار قابل معامله از بانک تعیین شده، اقدام نماید. بنابر این، ذینفع اعتبار اسناد مشروط در اعتبار را به بانک تعیین شده ارایه می‌نماید، بانک تعیین شده نیز مطابق با مواد ۱۴ و ۱۶ از مجموعه مقررات UCP600 و رویه معمول بانکداری بین‌المللی (ISBP) بر اساس شرایط اعتبار نسبت به بررسی اسناد واصله حداکثر تا ۵ روز کاری پس از وصول اسناد اقدام نموده و چنانچه تشخیص دهد که اسناد ارایه شده بنابر ظاهر مطابق با شرایط اعتبار می‌باشد آنگاه می‌بایست نسبت به ایفا تعهد پرداخت دیداری، مدت‌دار و قبولی و پرداخت بروات دیداری و مدت‌دار و یا خرید تعهد پرداخت اعتبارات دیداری و مدت‌دار قابل معامله بنابر موافقت قبلی خود، اقدام نماید.

به رفع تعهد مربوطه اقدام نماید:

الف - بانک گشاینده از بانک تعیین شده در مورد هزینه‌های متحمل شده در ارتباط با اعتبار مورد نظر استعلام نماید و چنانچه بانک مذکور مطالبه‌ای و یا اعتراضی نداشته، آنگاه نسبت به ایفا تعهد موضوع اعتبار بطور مستقیم اقدام می‌نماید.

ب- بانک گشاینده از بانک تعیین شده در مورد هزینه‌های متحمل شده در ارتباط با اعتبار مورد نظر استعلام نماید و چنانچه بانک تعیین شده در ارتباط با اعتبار مورد نظر مطالبه‌ای داشته، نسبت به کسر هزینه مربوطه اقدام نموده و مراتب ایفا تعهد را به انجام رساند و یا اینکه وجه تعهد مورد نظر را به حساب بانک تعیین شده واریز نماید و از ذینفع بخواهد تا نسبت به مطالبه وجه مربوطه وفق شرایط اعتبار از طریق بانک تعیین شده اقدام نماید. بدیهی است، در این حالت بانک تعیین شده می‌بایست نسبت به کسر مطالبات خود از وجه قابل پرداخت اقدام نموده و هرگونه مطالبه متعاقب در این خصوص از بانک گشاینده غیر قابل قبول خواهد بود.

پرسش: باتوجه به توضیح فوق‌الذکر مبنی بر امکان ارسال اسناد حمل از سوی ذینفع اعتبار بطور مستقیم و یا از طریق بانک دیگری غیر از بانک تعیین شده، چرا ذیل بند ۱-۱-۱۸ بخش اول مجموعه مقررات ارزی بانک مرکزی ج.ا.ی. تغییر بانک کارگزار و یا پذیرش اسنادی که توسط کارگزار دیگری ارسال شود "مغایرت تلقی گردیده و می‌بایست ضمن اخذ تاییدیه از بانک تعیین شده مشروط به پذیرش مغایرت موصوف کلیه مسوولیت‌های مترتبه توسط متقاضی اعتبار، مراتب پذیرش اسناد از سوی بانک گشاینده انجام پذیرد؟

وفق ماده (a) 6 از مقررات UCP600، اسناد هر اعتباری که قابل ارایه به بانک تعیین شده باشد، امکان ارایه به بانک گشاینده را نیز دارد. بر این اساس ذینفع اعتبار این امکان را دارد که علاوه بر ارایه اسناد به بانک تعیین شده، بتواند بطور مستقیم و یا غیرمستقیم (از طریق سایر بانک‌ها) نسبت به ارایه اسناد به بانک گشاینده اقدام نماید. در حقیقت مقررات بانک مرکزی ج.ا.ی. در این مورد در تضاد با مقررات بین‌الملل بوده و به رغم استعلام‌های کتبی و شفاهی بعمل آمده، تاکنون هیچگونه دلیل قانع‌کننده و قابل استنادی از سوی اداره سیاست‌ها و مقررات ارزی بانک مرکزی ج.ا.ی. ارایه نگردیده است.

چنانچه اسناد ارایه شده بنابر ظاهر خود مغایر با شرایط اعتبار تشخیص داده شوند، در اینصورت بانک تعیین شده می‌تواند نسبت به عودت اسناد به ارایه‌دهنده اقدام نموده و از پذیرش آن امتناع نماید و یا اینکه با هماهنگی ذینفع نسبت به اعلام مغایرت‌های موجود در اسناد ارایه شده به بانک گشاینده اقدام نموده و چنانچه بانک گشاینده با هماهنگی متقاضی مراتب پذیرش مغایرت‌های موجود را به اطلاع بانک تعیین شده برساند، آنگاه بانک تعیین شده نسبت به ارسال اسناد به بانک

گشاینده و تقاضای پوشش وجه مربوطه اقدام می‌نماید. از آنجا که اسناد ارایه شده به شکل اخیرالذکر بعنوان اسناد پذیرفته شده (waived) تلقی می‌گردد، لذا بانک گشاینده می‌بایست نسبت به پوشش وجه اسناد واصله اقدام نماید، مگر اینکه، بانک گشاینده مغایرت (های) دیگری را غیر از موارد قبلی و طی همان مهلت مقرر ۵ روز کاری تشخیص دهد که در اینصورت بانک گشاینده وفق رویه معمول نسبت به اعلام مراتب عدم پذیرش اسناد حمل مغایر با شرایط اعتبار اسنادی اقدام نموده و اسناد را تا کسب تکلیف از طرفین (بانک تعیین شده و متقاضی اعتبار) بصورت امانی نزد خود نگه داشته، و یا با هماهنگی نسبت به عودت اسناد واصله اقدام می‌نماید و یا مغایرت‌های موجود در اسناد را قبول می‌کند.

در مورد نحوه مطالبه پوشش وجه اسناد ارایه شده، این نکته قابل توجه است که بانک گشاینده و یا بانک تاییدکننده (در صورت وجود)، هنگامی نسبت به پوشش بانک تعیین شده اقدام می‌نمایند که اسناد مطابق با شرایط اعتبار از سوی ارایه دهنده به آنها ارایه شده باشد یعنی اگر اسناد به بانک تاییدکننده ارایه گردد پس بایستی از همان بانک تاییدکننده مطالبه پوشش نمود و نه از بانک گشاینده و بالعکس اگر اسناد به بانک گشاینده ارایه گردد بایستی از بانک گشاینده مطالبه پوشش نمود و نه از بانک تاییدکننده، در ارتباط با اسناد حمل مغایر با شرایط اعتبار هم بطور معمول، بانک تاییدکننده نیز به نوبه خود انجام هرگونه پوشش را مشروط به اخذ قبولی از بانک گشاینده می‌نماید و یا اصلاً از پذیرش اسناد حمل مغایر با شرایط اعتبار، امتناع می‌ورزد و در نهایت این بانک گشاینده اعتبار است که در مورد سرنوشت اسناد تصمیم گرفته و قبولی و پوشش وجه آنرا به انجام رسانده و یا اسناد موصوف را به بانک تعیین شده مسترد می‌نماید.

در خاتمه اظهار می‌دارد که موارد فوق‌الاشاره در ارتباط با روابط، اختیارات و وظایف بانک گشایش‌کننده و بانک تعیین شده بر اساس مجموعه مقررات موجود و رویه معمول بانکداری بین‌الملل تنظیم گردیده است و باید به این نکته دقت گردد که بانک تعیین شده به واقع نقش وکیل بانک گشاینده را بر عهده گرفته و هرگونه تعهدی در چارچوب شرایط اعتبار را به نیابت و وکالت از بانک گشاینده می‌پذیرد و این اختیار را دارد که موضوع وکالت توکیل شده را بصورت کلی و یا بخشی انجام داده و یا اینکه اصلاً بر عهده نگیرد و از پذیرش آن امتناع نموده و چنانچه از اجرای مفاد وکالت در هرمرحله‌ای امتناع ورزد، بدیهی است که بانک گشاینده می‌بایست بنابر شرایط اعتبار نسبت به ایفا تعهد مربوطه بطور قطعی و غیر قابل برگشت اهتمام نماید. البته در مواردی که بانک تعیین شده خارج از شرایط اعتبار اسنادی ولی در ارتباط با آن اقدام به ایجاد تعهد نماید، هرگونه مسوولیت مربوطه بر عهده بانک تعیین شده می‌باشد و در این ارتباط، تعهدی متوجه بانک گشاینده نمی‌باشد. جمیع موارد مذکور به هنگام اجرای عملیات اعتبار اسنادی، می‌بایست از سوی کارشناسان ارزی مربوطه مورد دقت قرار گیرد.